

цілеспрямованого та впорядкованого обміну ідеями в групі або мікрогрупі студенти актуалізують та поглиблюють знання з теми, вчаться визначати суттєві ознаки процесів та явищ, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, шукають незвичайні, оригінальні способи розв'язання проблемних питань, критично аналізують пропозиції, порівнюють факти, узагальнюють, аргументовано обирають оптимальне рішення. Навчання іншомовного спілкування характеризується при цьому високою інтенсивністю та демонстрацією підвищеного інтересу з боку студентів, а набуті комунікативні та презентаційні навички – дієвістю. Застосування дискусії в сукупності з іншими методами проблемного навчання дає змогу підготувати майбутніх фахівців, здатних критично мислити та вільно орієнтуватися в сучасному мінливому інформаційному просторі, готових до відкритого і конструктивного діалогу з вітчизняними і зарубіжними партнерами.

Слободзян Р.Д.,
старший викладач кафедри німецької мови

НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОГО ІНШОМОВНОГО ГОВОРІННЯ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Метою навчання іншомовного говоріння студентів у вищих навчальних закладах є формування професійно спрямованої комунікативної компетенції, яка розглядається як сукупність знань та вмінь, що дає змогу майбутньому фахівцеві виконувати свої посадові та професійні обов'язки. Основою для навчання говоріння студентів є ділова іноземна мова відповідно до особливостей їхньої професійної діяльності, обов'язків, знань та вмінь.

Система вправ, спрямованих на формування іншомовної професійно орієнтованої компетенції в говорінні у студентів, повинна відображати етапи оволодіння мовленням: процес починається із засвоєння мовного матеріалу,

проходить стадію закріплення операцій з ним (оволодіння первинними навичками і вміннями) і завершується опануванням мовленнєвих дій і діяльності в цілому (розвиток і вдосконалення мовленнєвих умінь). Система вправ повинна брати до уваги поетапність формування розумових дій, де кожний етап розглядають як послідовність певних операцій, які охоплюють три фази: орієнтувальну, виконавчу і контролюючу.

Отже, у системі вправ відображаються три етапи засвоєння матеріалу: осмислення матеріалу і формування мовленнєвих навичок, їх удосконалення, розвиток мовленнєвих умінь, що відповідає таким видам мовлення: імітативному (репродуктивному), мовленню-відповіді або реактивному (реакції на зовнішній стимул), ініціативному або спонтанному.

Ефективна система вправ бере до уваги закономірності і складнощі формування вмінь з конкретного виду мовленнєвої діяльності, характеризується раціональною організацією і найкоротшим шляхом веде до формування іншомовних умінь і навичок. Вона не може базуватися на одному виді вправ, а є послідовною серією вправ, різних за структурою, способами виконання та установками. Вона відображає ті вміння, які потрібно сформувати у тих, хто навчається. Номенклатура вмінь охоплює вміння дискурсивної побудови зв'язного висловлювання, вміння оперувати мовним матеріалом, тобто описувати явища, події, факти, порівнювати і зіставляти різні дані, висловлювати своє ставлення до явищ, які обговорюють тощо.

Навчання професійно спрямованого говоріння студентів передбачає створення окремої системи вправ, яка, крім названих вимог, бере до уваги особливості формування комунікативної компетенції у мовленні: лінгвосоціокультурні й функціональні особливості ведення професійно спрямованого діалогічного монологу та труднощі засвоєння професійної лексики. Виділяють сім головних критеріїв, що становлять основу запропонованої системи: комунікативність, вмотивованість, спрямованість

вправ на сприймання і передавання інформації, рівень керування мовленнєвою діяльністю студентів, наявність ігрового компонента, наявність опор, спосіб організації вправ. Зважаючи на те, що метою навчання є формування німецькомовної професійно спрямованої компетенції у говорінні студентів, до основних критеріїв належить також критерій професійної спрямованості. Працюючи в контакті з партнерською командою, студенти проводять дослідну роботу, збирають й аналізують матеріал, розвиваючи комунікативні здібності на базі інтерактивних форм роботи, зокрема, рольових ігор, проектної роботи тощо.

Рольова/ділова гра є однією з універсальних форм взаємодії викладача і студента, яку застосовують на різних ступенях навчання. Така форма організації навчально-виховного процесу здатна перенести в навчальну аудиторію комплексний характер професійно-комунікативної діяльності викладача іноземної мови, створити умови для формування професійних навичок в умовах, максимально наближених до реальних.

У навчанні варто керуватися принципами комунікативності, вмотивованості, професійної спрямованості мовленнєвих дій студентів, продуктивності ситуативної спрямованості вправ, а також необхідно керувати мовленнєвими діями тих, хто навчається, використовувати опори. До цих принципів треба додати принцип адекватності, яку розглядають як відповідність комунікативних завдань віковим особливостям студентів, рівню сформованості їхньої професійної компетенції, сформованості іншомовної компетенції, а також принцип позитивного емоційного впливу на мовленнєву діяльність студентів. Формування навичок та вмінь іншомовного професійно-педагогічного спілкування є процесом поетапного оволодіння компонентами структури професійно-комунікативної поведінки: оволодіння спочатку професійно-комунікативними операціями, потім їхнім поєднанням у дії і, нарешті, поєднанням вербальних дій з іншими вербальними або невербальними діями у цілісній професійно-комунікативній поведінці.